

# **POŽIADAVKY NA PRIJÍMACIE SKÚŠKY ZO SLOVENSKEHO JAZYKA A LITERATÚRY**

## **(bilingválne štúdium)**

### **1. HLÁSKY**

- samohlásky (dlhé, krátke), spoluhlásky (mäkké, tvrdé, obojaké, znelé, neznelé, zvučné), dvojhlásky

### **2. PRAVOPIS**

- spodobovanie, výslovnosť vokalizovaných predložiek, pravopis predpony s-, z-
- rytmické krátenie (uplatnenie a výnimky)
- rozdeľovanie slov na slabiky (predpony, skupiny spoluhlások v koreni slova)
- pravopis v priamej reči
- i/y v domácich slovách a v cudzích slovách
- veľké písmená

### **3. MORFOLÓGIA – TVAROSLOVIE**

- gramatické kategórie menné a slovesné
- slovné druhy: ohybné/neohybné, plnovýznamové/neplnovýznamové
- podstatné mená: konkrétne, abstraktné, vlastné, všeobecné, pomnožné (určenie vzorov skloňovania), hromadné, vzory, skloňovanie slova „pani“, nesklonné podstatné mená
- prídavné mená: akostné, vzťahové, prívlastňovacie individuálne, prívlastňovacie druhové, vzory, stupňovanie
- zámená: osobné základné a prívlastňovacie, zvrtné, ukazovacie, opytovacie, neurčité, vymedzovacie, krátke a dlhé tvary osobných zámen, skloňovanie a vzory, pravopis (oni/ony, sám/samý), vykanie, rozdiel „doň“ a „doňho“
- číslovky: základné, radové, neurčité, násobné, skupinové, pravopis (i/y, spolu/oddelene) a vzory
- slovesá: plnovýznamové, neplnovýznamové, činnostné, stavové, slovesné tvary (jednoduché, zložené, určité a neurčité), vid
- príslovky: miesta, času, spôsobu, príčiny, pravopis
- predložky: vokalizované, prvotné a druhotné, jednoduché a zložené
- spojky: prirad'ovacie, podrad'ovacie
- častice
- citoslovčia: vôľové a zvukomalebné, pravopis

### **4. SYNTAX - SKLADBA**

- vetné členy: hlavné a rozvíjacie, podmet (vyjadrený, nevyjadrený), prísudok (slovesný, slovesno-menný), vetný základ (slovesný, neslovesný), predmet (priamy, nepriamy), príslovkové určenie (miesta, času, spôsobu, príčiny), prívlastok (zhodný, nezgodný), prístavok (pravopis), viacnásobný vetný člen
- vetné sklady: prisudzovací, určovací, prirad'ovací
- vety: členenie podľa obsahu/modálnosti, podľa rozvitiu, podľa zloženia, podľa členitosti, podľa úplnosti
- súvetia: určiť počet viet v súvetí, prirad'ovacie alebo podrad'ovacie (podľa spojky)

## 5. LEXIKOLÓGIA – NÁUKA O SLOVE

- slovná zásoba: jadro, okraj
- slovníky: KSSJ, frazeologický, výkladový, prekladový, synonymický, cudzích slov, Pravidiel slovenského pravopisu
- slová: plnovýznamové, neplnovýznamové, spisovné, nespisovné, viacvýznamové, jednovýznamové, homonymá, synonymá, antonymy, citovo zafarbené slová, hovorové, knižné, básnické, odborné, slangové, nárečové, historizmy, archaizmy, zastarané slová, neologizmy
- tvorenie slov: odvodzovanie, skladanie (zložené slová), skracovanie (skratky, značky, iníciaľové skratky, skratkové slová), preberanie z cudzích jazykov
- frazeologizmy (príslovia, porekadlá, pranostiky), združené pomenovania
- spisovné a nespisovné výrazy

## 6. ZVUKOVÁ STRÁNKA REČI

- prozodické vlastnosti: melódia, dôraz, prízvuk, rytmus, tempo, prestávka

## 7. SLOH

- komunikácia: oficiálna (verejná) a súkromná, monologická a dialogická, priama a nepriama, verbálna a neverbálna, ústna a písomná
- útvary: interview, súkromný list, opis, charakteristika,
- slohový postup: informačný, opisný, výkladový, rozprávací
- jazykový štýl: hovorový, administratívny, rečnícky, publicistický, umelecký, náučný/odborný

## 8. LITERATÚRA

- ľudová slovesnosť, hádanka, anekdota, aforizmus, satira, komika (situačná, charakterová, slovná), nonsens
- poézia: verš, slabičný verš, voľný verš, rým (združený, striedavý, obkročný, prerývaný), strofa, refrén, rytmus, lyrický hrdina, druhy lyriky (prírodná, úvahová, spoločenská, ľúbostná), umelecké prostriedky – trópy a figúry (epiteton, metafora, personifikácia, metonymia, básnická otázka, anafora, alegória, symbol, aliterácia), ľudová pieseň, koleda, populárna pieseň, evergreen, balada (ľudová, umelá, sociálna), sonet (znelka), lyrická/epická báseň
- próza: vnútorná kompozícia, rozprávač (ja-/on-rozprávač), reč postáv a autorská reč, postavy (hlavné, vedľajšie), dobrodružná literatúra, detektívna literatúra, fantasy literatúra, western, robinsonáda, sci-fi literatúra, náučná literatúra a literatúra faktu, bájka, báj/mýtus, legenda, modlitba, poviedka, novela, román, biografický román, povesť, rozprávka (ľudová, autorská, fantastická, realistická, zvieracia), komiks
- dráma: replika, scénická/autorská poznámka, dramatické útvary, povolania súvisiace s drámou
- **autori a diela**: bájky (Ezop, J. Záborský, La Fontaine), lyrika (M. Rúfus, J. Smrek), populárna pieseň (P. Nagy, K. Peteraj, J. Urban, B. Filan, D. Hevier), povesti (J. C. Hronský – Sokoliar Tomáš), sci-fi literatúra (J. Verne), príbehy zo života detí (M. Rázus, M. Ďuričková, Ľ. Ondrejov, K. Jarunková, M. Twain), rozprávky (P. Dobšinský, H. Ch. Andersen), western (K. May), robinsonáda (D. Defoe), detektívky (A. Christie), J. Kollár (Slávy dcéra), A. Sládkovič (Marína), romantizmus (S. Chalupka, A. Sládkovič, J. Král', J. Botto, Ľ. Štúr)